

Umetnost rumunske tradicionalne bluze - Ia

Intervju sa Ekaterinom Huleom vodila je Roksana Bakanu

Ekaterina Hulea je zanatlija, kolekcionarka, živo ljudsko blago, žena koja je vredna i poštuje autentične vrednosti. Rođena je u selu Odaia Manolache, opština Vanatori, okrug Galac u Rumuniji.

Očuvanje i konzervacija lokalnog blaga zauzima značajno mesto u nacionalnoj kulturi. Kako ste uspeli da oformite Etnografski muzej?

Ideja mi je pala na pamet 2005. godine, kada sam učestvovala u projektu očuvanja narodne nošnje, projektu Kulturnog centra „Donji Dunav” u Galacu. Bila sam deo istraživačkog tima ovog projekta za očuvanje narodne nošnje specifične za naše prostore. Godinu dana sam kucala na mnoga vrata i sakupljala skoro 100 godina stare tradicionalne predmete. Većina predmeta od neprocenjive vrednosti poklonjena je budućem muzeju. Sada je ovaj muzej ponos našeg sela.

Kada ste krenuli u „veliku avanturu“? Kada ste počeli da kreirate tradicionalne šare?

„Velika avantura” počela je još kada sam bila dete, kada sam naučila da šijem u bodovima, da vezem, da se upoznajem sa tradicionalnim elementima. Od 2016. godine počela sam da šijem rumunske tradicionalne bluze – „II“, koje su me oduvek fascinirale. Nema kuće u mom selu u kojoj nisam ostavila trag. Sašila sam „II“ i različite delove rumunske narodne nošnje, napravila različite šare ili nešto za ukrašavanje kuće za đake kojima sam kao učiteljica predavala. Sašila sam preko 200 „ii“ sa različitim šarama.

Dobitnica ste nekoliko nagrada za doprinos očuvanju i prenošenju vrednosti narodne kulture i očuvanju nematerijalnog kulturnog nasleđa opštine Vanatori, okrug Galac. Mislite li da je važno to što radite?

Veoma sam ponosna što sam Rumunka, veoma sam ponosna što izrađujem ove tradicionalne bluze sa vezom i doprinosim očuvanju naše narodne tradicije. Tradicionalna bluza sa vezom nas definiše kao narod, podseća na našu prošlost i nastavlja istoriju našeg naroda. Godine 2021. završen je Unesko dosije „Umetnost tradicionalne bluze sa vezom na ramenu (Altita) – element kulturnog identiteta u Rumuniji i Republici Moldaviji“ i zalažemo se za upis na Listu nematerijalnog kulturnog nasleđa čovečanstva.

Koje tehnike koristite za kreiranje „IA“?

Iz istraživanja koje sam uradila, saznala sam da svaka žena želi da nosi nešto jedinstveno. „IA” je krojena u obliku krsta, od lana, konoplje, kudelje, domaćeg platna, kivanog platna, IA je nastajala u mnogim generacijama. Za jednu „IA“ korišćeno je 10 radnih tehnika, kao što su: krstić, lančić, jelka itd, i različite boje u zavisnosti od oblasti. U zavisnosti od modela i odabranog materijala, mogu da radim na jednom „IA“ određeno vreme, od dve nedelje do tri meseca. Koristim rastopljenju tkaninu i pamuk.

Stvoriti „IA“ je divna stvar. Ja to sada nosim, moje dete će ga nositi, moja nećaka će ga nositi, mnoge generacije će ga nositi. O tome će pričati istorija. To će biti predmet časti za bilo koju generaciju.

Rumuni su ponosni na svoju narodnu nošnju. Poznate modne kuće inspirisala je rumunska narodna nošnja. Poznati slikari ovekovečili su ženu u „IA”. Odakle inspiracija za kreiranje specifičnih šara na tradicionalnoj bluzi sa vezom?

Rumunke oduvek imaju veoma bogatu maštu. Žene su uvek bile inspirisane društvenim životom, prirodom, kosmosom. Koristili su cvetne, geometrijske, zoomorfne elemente. Da bi se prepoznalo autentično „IA“, može se videti da nije završeno. Smatra se da ništa što je napravio čovek nije savršeno, savršenstvo pripada Bogu.